

רשומות

הצעות חוק

30 במרס 1971

941

ד' בניסן תשל"א

עמוד

214

חוק החניכות (תיקון), תשל"א-1971

חוק החניכות (תיקון), תשל"א-1971

1. בסעיף 1 לחוק החניכות, תשי"ג-1953 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף קטן (א) בסוף הגדרת "חניך" יבוא "לרבות בבית-ספר תעשייתי שעל יד המפעל שבו הוא עובד והממונה על החניכות אישר את בית-הספר לענין חוק זה".
- תיקון סעיף 1
2. בסעיף 4 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
- 4 (ד) הממונה על החניכות רשאי, בתנאים שיקבע, לקצר את תקופת החניכות של חניך בפרק זמן שאינו עולה על ששה חדשים, בהתחשב במועד גיוסו של החניך לצבא-ההגנה לישראל ובנסיבות המיוחדות של המקרה."
- תיקון סעיף 4
3. בסעיף 9 לחוק העיקרי, בפסקה (ב), הסיפה המתחילה במלים "ונחתמה ביניהם" – תימחק.
- תיקון סעיף 9
4. במקום סעיף 11 לחוק העיקרי יבוא:
11. מעביד יודיע לממונה על החניכות על כל חניך שהתחיל לעבוד אצלו, תוך 15 יום מיום שהתחילה עבודתו, ויכלול בהודעה פרטים לפי טופס שנקבע בתקנות."
- הודעה לממונה
- 11
5. סעיף 12 לחוק העיקרי – בטל.
- ביטול סעיף 12

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 1** הגדרת חניך בסעיף 1 לחוק היא כדלקמן:
"חניך" פירושו – נער העובד על מנת לרכוש מקצוע על ידי עבודה מעשית מודרכת ועל ידי לימוד בשיעורי מקצוע מאושרים לפי חוק זה."
- סעיף 2** הגנים לצה"ל מפסיק לעתים את חניכותו של נער בטרם הושלמה, ולרוב כשהשלמת החניכות אינה רחוקה. כדי לתקן מעוות זה מוצע לאפשר לממונה על החניכות לקצר את תקופת החניכות.
- סעיפים 4 ו-5** להלן נוסח סעיפים 11 ו-12 לחוק:
"הצהרת חניכות" (1) מעביד שעבד אצלו נער במקצוע שלוש חדשים, או תקופה אחרת שנקבעה לענין זה בתקנות לאותו מקצוע, יכין תוך ארבעה עשר יום הצהרת חניכות בשלושה העתקים, לפי טופס שייקבע בתקנות, יחתום עליה ויחתים עליה את הנער, ואם אין החניך עובד אצל הנרי – גם את אחד ההורים;
(2) נער שעבד אצל מעביד פלוני במשלה יד ביום שבו הוכרו כמקצוע, תיחשב תקופת עבודתו, לענין סעיף זה, מיום שהתחיל לעבוד אצל אותו מעביד אלא שפרק הזמן שנקבע בפסקה (1) לא יסתיים לפני תום שבועיים מיום האכרזה.
(ב) שלושת החדשים האמורים בסעיף קטן (א), או התקופה האחרת, יובאו במניין תקופת החניכות.

1 ס"ח 128, תשי"ג, עמ' 108.

6. בסעיף 13 לחוק העיקרי, במקום "וירשום בו את הפרטים שבכל הצהרת חניכות שאוש-רה" יבוא "וירשום בו את הפרטים שגכללו בהודעה שנמסרה לפי סעיף 11".
7. בסעיף 17 לחוק העיקרי, סעיף קטן (א) ופסקה (1) לסעיף קטן (ב) – בטלים, והסימון (ב) יימחק.
8. בסעיף 27 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ב) בסופו יבוא "ועדה למקצוע או למספר מקצועות יכול שתמונה גם לפני שאותו מקצוע או אחד המקצועות, לפי הענין, הוכרז כמקצוע שיירכש בדרך חניכות".

ד ב ר י ה ס ב ר

- (א) העתק אחד של הצהרת החניכות ימסור המעביד לחניך, ואם אין החניך עובד אצל הוריו – גם לאחד מהוריו, והעתק אחד ישלח המעביד לממונה על החניכות. אישור ההצהרה
12. הממונה על החניכות יאשר הצהרת חניכות אם קיימים בנער התנאים לחניכותו הנדרשים כחוק לגבי המקצוע, ואם קיימים במעביד התנאים כאמור להעבידו כחניך. ומיום אישור ההצהרה רואים את הנער כחניך.
- מטרת הביטול של הצהרת החניכות היא כפולה: ראשית, להבהיר שכל נער העובד באחד המקצועות המוכרים הוא חניך, הלכה למעשה, אף אם לא מילא את הדרישות הפרוצדורליות של הצהרה, הודעה וכל הכריך בכך; שנית, מאחר שכל נער במקצוע חניכות יהיה מעתה חניך, מוטלת עליו ממילא החובה להשתתף ביום הלימוד השבועי בשיעורי מקצוע מאושרים.
- למען ניהול תקין ומעקב אחר החניכים מוטלת חובה על המעביד להודיע לממונה על התחלת עבודתו של הנער.
- סעיפים 3, 6 ו-7**
להלן נוסח סעיפים 9, 13 ו-17:
9. חניך שמלאו לו שמונה עשרה שנה דינו לענין חוק זה כדין נער, אם הוא –
- (א) ממשיך בעבודתו אצל אותו מעביד; או
- (ב) ממשיך בעבודה אצל מעביד אחר באותו מקצוע ונחתמה ביניהם הצהרת חניכות כאמור בסעיף 11. אישור ההצהרה
13. הממונה על החניכות ינהל פנקס שייקרא "פנקס החניכים" וירשום בו את הפרטים שבכל הצהרת חניכות שאושרה. הפנקס יהיה פתוח לעיון ללא כל אגרה לכל אדם בכל עת המתקבלת על הדעת.
- התרת הקשר
17. (א) סירב הממונה על החניכות לאשר את הצהרת החניכות כאמור בסעיף 12, יותר מאליו הקשר בין המעביד ובין החניך.
- (ב) ואלה המקרים והדרכים בהם אפשר להתיר את הקשר בין המעביד ובין החניך –
- (1) על ידי כל אחד מהצדדים –
- (I) בפרק הזמן האמור בסעיף 11 (א);
- (II) אם הממונה על החניכות אישר את התרת הקשר;
- (III) מכל סיבה אחרת שתקבע בתקנות;
- (2) על ידי המעביד – אם החניך הפסיק את עבודתו, ללא סיבה שאושרה על ידי המפקח על החניכות כסיבה מספקת, ולא חזר לעבודתו תוך 14 יום;
- (3) על ידי החניך –
- (I) אם העביד המעביד את המפעל לישוב אחר או אם הורי החניך העתיקו את מקום מגוריהם לישוב אחר,
- (II) אם החניך רוצה לעבוד כחניך אצל מעביד אחר והממונה על החניכות אישר בכתב שהדבר הוא לטובת החניך,
- (III) אם הופסקה העבודה במפעל לתקופה העולה על תודש ימים.
- התיקונים נוכחים מביטול הצהרת החניכות אשר בסעיפים 11 ו-12.
- סעיף 8**
סעיף 27 ענינו ועדות חניכות מקצועיות, ובו מורה סעיף קטן (ב) לאמור:
- "(ב) ועדה יכולה להיות לכל הארץ (להלן – ועדה ארצית) או לאזור מסוים, למקצוע אחד או למספר מקצועות שלדעת השר הם קרובים זה לזה."
- לפי סעיף 1 "מקצוע" הוא משלה יד שהוכרו בצו כמקצוע שיירכש בדרך חניכות. הנסיון לימד כי ההכנות להכרות מקצוע מהיבבות המייעצות וביורורים מוקדמים כמשך תקופה ארוכה. לפיכך רצוי שאפשר יהיה להקים ועדות מקצועיות לפני ההכרזה ולא רק לאחריה.

תיקון סעיף 37
9. האמור בסעיף 37 לחוק העיקרי יסומן "א" ואחריו יבוא:
"ב) הממונה על החניכות רשאי לאצול לאחר מסמכיותיו לפי חוק זה."

תיקון סעיף 39 לחוק שירות המעסוקה
10. האמור בסעיף 39 לחוק שירות התעסוקה, תשי"ט-1959,² יסומן "א" ואחריו יבוא:
"ב) חניך העוזב מקום חניכותו בניגוד להוראת סעיף 17 (3) (II) לחוק החניכות, תשי"ג-1953, לא תרשום אותו לשכת עבודה כדורש עבודה למקום חניכות אחר, תוך שנה מיום עזיבתו את מקום חניכותו האחרון, אלא אם ביקש מאת הממונה על החניכות אישור כאמור באותה הוראה ולא נענה תוך שלושים יום מיום שביקש; "חניך" ו"ממונה על החניכות" – כמשמעותם בחוק החניכות, תשי"ג-1953."

דברי הסבר

סעיף 9 עניני החניכות רובם נתונים כיום למעשה בידי הממונים המחוזיים להכשרה מקצועית, ואין זה ראוי מבחינה מעשית לרכז את כל הסמכויות בידי הממונה הארצי. משום כך מוצע, שהממונה הארצי יהיה רשאי לאצול מסמכיותו לאחרים.

סעיף 10 סעיף 17 לחוק העיקרי מובא במלואו בדברי הסבר לסעיף 7 לעיל. כיונתו המפורשת של המחוקק בפסקה (3) (II) היתה למנוע חניך מלעזוב, בקלות דעת, את מקום חניכותו שהוחאם לו

במיוחד אחרי בקורת של אגף ההכשרה המקצועית. למעשה מרבית חניכים להחליף את מקום עבודתם ללא האישור הנדרש ואין אמצעי לזנוע זאת. מאחר שהחניכים מוצאים להם מקום חניכות דרך רישומם כדורשי עבודה בלשכת העבודה, ניתן לרסן את העזיבה בהוראה ללשכות העבודה להימנע מלרשום חניך כדורש עבודה עד שהממונה על החניכות בדק את הענין ואישר את עזיבת מקום החניכות הקודם. הממונה חייב להת תשובתו תוך חודש ימים.

² ס"ח 270, תשי"ט, עמ' 32.